

Skjervøy kommune

teknisk@skjervoy.kommune.no

Tromsø, 26.08.2025

Dette brevet sendes på vegne av Birdlife Troms, DNT Harstad og Omegn, Troms Turlag, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms, 4H Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Troms Orienteringskrets, Nordnorsk Botanisk Forening, Troms Fylkeskystlag, Framtiden i Våre Hender Nord, Tromsø Casting- og Fluefiskerforening og Midt-Troms Naturlag.

Innspill til planprogram for kommuneplanens arealdel 2027

Skjervøy kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen.

«Gripe mulighetene Gjennom samarbeid og innovasjon legger vi til rette for at gode ideer kan vokse og bidra til felles verdiskaping og et næringsmiljø rustet for fremtiden. Vi bygger videre på våre naturlige fortrinn og lokale initiativ. Gjennom støtte til private aktører og næringsaktiviteter, skaper vi vekst og trivsel i hele kommunen. Bygdene er en ressurs i dette arbeidet, og utvikles helhetlig for næring, møteplasser og opplevelser. Reiselivet er en viktig del av framtidens næringsliv i Skjervøy, og sikrer oss flere ben å stå på. **Vi utvikler et bærekraftig reiseliv basert på havet og naturen, med respekt for kystfiske, samisk kultur og lokale tradisjoner.»**

FNF Troms synes det er positivt at kommunen er bevisst på at reiseliv har avtrykk som kan være i konflikt med kystfiske, samisk kultur og lokale tradisjoner. **Vi håper kommunen vil gjøre det de kan for å også ta vare på naturmangfold i en kystkommune med ansvar for sjøfugl, marint liv og øvrig naturmangfold. Kystkommunene har også friluftslivsverdier som både er sårbare og ettertraktede.**

På side 49 i dokumentet Arealstatus finner vi disse tallene:

- Vern i Skjervøy per i dag 1%
- Inngrepsfrie områder i Skjervøy utgjør 66%
- Inngrepsnære områder i Skjervøy utgjør 34%
- Endring i Skjervøy siden 1988 -2,6%

- Kommunen i Norge med størst tap av inngrepsfri natur siden 1988 -8%
- Kommunen i Norge med størst tilbakeføring av inngrepsfri natur +1%

Skjervøy kommune tapt mest inngrepsfri natur- og selv om det også har skjedd en tilbakeføring så er netto tap likevel større. Vi mener derfor at planprogrammet med arealstrategien i større grad kunne prioritert for eksempel hvilke områder som i størst grad er rammet av nevnte tap og hvor behovet for restaurering er størst.

Det er positivt at kommunen har et arealregnskap, men vi tror det ville vært enklere å sette seg inn dette dokumentet hvis det var tydeligere hvor man kunne finne det – dette da dokumentet heter «arealstatus» og man må lese nøye for å finne arealregnskapet. **På side 72-75 i dokumentet arealstatus står det mye om arealdisponeringer, men lite om hvordan man faktisk skal jobbe med tap av natur (også som karbonlager!). Vi finner det også påfallende at for eksempel hensynet til sjøfugl ikke er nevnt (det vi kan se) i dokumentene. En kystnær øykommune som Skjervøy har en særlig betydning som habitat for sjøfuglene – særlig når det planlegges en rekke tiltak i det som trolig er habitat eller har vært det for disse artene. Nedgangen til sjøfuglene regner vi mer er kjent.**

Å verdsette naturen riktig er viktig for å løse naturkrisen

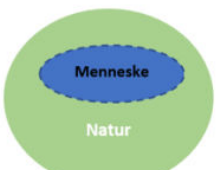
I 2022 kom det en viktig rapport fra Naturpanelet som viste til at vi trenger å verdsette naturen på en annen måte enn i dag skal vi løse natur (og klima) krisen.

Sammendrag av de viktige funnene er tilgjengelige [HER](#). Vi håper Skjervøy kommune i planprosessen vil beskrive nettopp ulike verdier kommunen får fra naturen og åpne for gode prosesser der det er mulig å formulere disse- det tror vi vil gi gode muligheter for en spennende dialog i tråd med satsningsområdene i kommunen på både utvikling og bolyst.

Det mest vanlige ifølge rapporten er dessverre følgende funn:

Til tross for det store mangfoldet av verdier vi får fra naturen, inkluderer de fleste beslutningsprosesser kun et smalt sett med verdier. Det går på bekostning av både naturen, samfunnet og framtidige generasjoner. Beslutningsprosessene ignorerer ofte verdier for urfolk og lokalsamfunn.

I den samme rapporten: <https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/17937431/ny-rapport-om-verdisetting-av-natur?publisherId=17847187> kommer det også frem at det er ulike bærekraftsbaner som kan vise vei til en mer bærekraftig fremtid og bevissthet rundt hvordan disse ser ut kan være positivt i planlegging. Det er utarbeidet en modell av dette i en norsk doktorgradsavhandling:

Grøn vekst / grøn økonomi	Vekstfri utvikling	Økokulturelt forvalterskap	Naturvern
✓ Problemet er mangel på "grøne" investeringar ✓ Ein kan fråkopla vekst og miljøødeleggingar m.a. gjennom teknologisk utvikling ✓ Satsing på grøn industri og digitalisering i distriktområde ✓ Søkelys på nytte og effektivitet	✓ Problemet er veksten som driv auka forbruk og miljøødeleggingar ✓ Ignorere eller forlate BNP som eit mål på samfunnsmessig framgang ✓ Tilstrekkelegheit, småskala produksjon og forbruk ✓ Søkelys på omsorg, samspel og mangfaldige verdier	✓ Strukturelle ubalansar i maktforhold er hovudproblem ✓ Søkelys på lokale rettigheter og tradisjonskunnskap om natur og økosystem ✓ Reform av jordbruk og matproduksjon ✓ Relasjonelle verdier	✓ Menneskeleg forstyrning av natur er den viktigaste bærekraftstrusselen ✓ Ynskje om store, samanhengande verneområde ✓ Tenestebasert økonomi med mindre øydeleggende bruk av natur ✓ Økosentrisme og ibuande verdier
			

Modellen over ulike bærekraftsbaner identifisert av Naturpanelet er laget av forsker Elisabeth Veivåg Helseth, presentasjon og opptak av henne på dette temaet er tilgjengelig HER.

Innspill arealstrategi

Det er positivt at kommunen ønsker å ta vare på myr, vurdere nye områder for vern! - ta hensyn til landbaserte tiltak som har betydning for fiskeriressursene, noe strengere strandsonepraksis enn krevet med mer. Likevel mener vi at arealstrategien legger opp til ønsker og behov som ikke fremstår uten betydelige dilemma og konflikter. For eksempel legges det opp til at man ønsker langt mer bruk av arealer til reiseliv og næring, man skal forsøke å unngå myr, terskelen skal være høy for å bygge osv- **men vi ser ikke noen konkrete prioriteringer der for eksempel naturverdier/friluftsliv blir berørt. Det er vanskelig å se at strategien gir klare føringer og forventninger i det videre arealarbeidet- for eksempel er det brukt mye vendinger som undersøke, bør, kan osv.**

Innspill: Lysforurensning og KU

Det er litt uklart om dette er en del av utredningsprogrammet, men vi oppfordrer sterkt til at dette innlemmes- og det er også kommet en ny fagmelding på dette temaet:

<https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/fagmeldinger/2025/april/kunnskap-om-lysforurensning-samlet-i-en-ny-fagrapport/>

«I tillegg til generelle krav til KU, er det for KPA tre absolutte krav:

- *Det skal gis en beskrivelse av virkninger for miljø og samfunn for hvert nytt utbyggingsområde planen omfatter.*
 - *KU skal inneholde en vurdering av de samlede arealbruksendringene i planen, altså hvordan miljø og samfunn blir påvirket av summen av de foreslåtte enkeltområdene.*
 - *KU, med redegjøring for punktene over, skal legges ut til offentlig høring. I tilfeller hvor det kommer frem berettigede innvendinger til KU, skal det utføres tilleggsutredninger. Disse skal sendes på høring før plansaken kan tas opp til sluttbehandling.»*
- **FNF Troms mener det er positivt med absolutte krav i tillegg til standardinnhold, men lurer på om det også er vurdert krav om uavhengige utredere? Vi mener det også er viktig at utredninger og kartlegging blir foretatt over et tilstrekkelig tidsrom (lengde) og på tidspunkter som er økologisk meningsfulle.**

Planprogram - vannmiljø

«Er kunnskapsgrunnlaget godt nok for planer med virkning på vannmiljø? ¹

- ved behov stille krav om nye utredninger

- sikre utredning av virkninger for miljøtilstand i forhold til miljømål - sikre at nødvendige avbøtende tiltak blir belyst»

¹ <https://www.statsforvalteren.no/contentassets/55492ff8e8e74726afbac0d556da026d/forventninger-til-kommunen-sitt-arbeid-med-vannforskriften.pdf>

- **Vi vil også legge til at på vannmiljø er også lokal kunnskap en kilde som bør være med. (side 22 i planprogrammet).²**

Medvirkning

Det er positivt at kommunen ønsker å legge til rette for god medvirkning. FNF Troms vil også oppfordre til en variasjon i hvordan møtene legges opp. Ikke alle er like komfortable i et typisk møterom, mange opplever det enklere å uttrykke seg for eksempel på en gåtur eller medvirkningsopplegg utendørs/ i nærheten av relevante saker å medvirke om. Dette er også prosesser som utforskes i regi av konvensjonen for biologisk mangfold der lokal kunnskap og tradisjonskunnskap er sentralt i mange saker.

Vi ønsker lykke til med videre planprosess og bidrar gjerne med kontaktinformasjon til organisasjoner, innlegg, referansegrupper eller kommunisere muligheter for medvirkning og saksgang.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms

² <https://www.vannportalen.no/organisering2/organisering-av-vannforvaltningen/> og her: <https://nmbu.bragе.unit.no/nmbu-xmlui/handle/11250/3021893> (I tråd også med naturmangfoldloven § 8 som er relevant ved utredning i forhold til vannmiljø). Forskningsprosjektet i Målselv (Fjord til fjell) forsker på bruk av lokal kunnskap relatert til vannmiljø og deres presentasjon er tilgjengelig her: <https://fnf-nett.no/troms/natur-i-nord-konferanse-og-workshop-vassdrag-og-elvedelta-25-26-november-2024/>